

ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ

Senovážné náměstí 23, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 222 241; Fax.: + 420 224 142 273
E-mail: statorg@cmkos.cz, <http://statorg.cmkos.cz>

V Praze dne 19. června 2015.

STANOVISKO

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Základem tohoto stanoviska jsou připomínky, náměty a názory strážníků obecních a městských policií vycházející z dennodenní praxe a reality současné celospolečenské situace ve veřejném pořádku.

Obecné připomínky:

Úvodem je třeba konstatovat, že návrh zákona považujeme za nedostatečný. Stávající zákon má ještě řadu dalších nedostatků, které však předkladatel v tomto návrhu vůbec neřeší.

Konkrétní připomínky:

§ 1, odst. 3 – navrhuje ponechat stávající znění.

Odůvodnění:

Pojem orgánu veřejné moci shledáváme neúměrně širokým. Orgánem veřejné moci je např. i soudní exekutor. Orgán veřejné moci reprezentuje veřejnou moc a je ze zákona oprávněn autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech fyzických či právnických osob. Domníváme se, že v důsledku navrhovaného znění by se výrazně zvýšil počet i frekvence žádostí o součinnost od nejrůznějších subjektů, které lze považovat za orgány veřejné moci. Poskytování součinnosti ze strany obecních policií by tak bylo na úkor zajišťování úkolů, k jejichž plnění byla obecní policie především zřízena. Neztotožňujeme se s odůvodněním v důvodové zprávě, že se jedná pouze o formulační upřesnění.

§ 2 písm. f) – požadujeme na konci věty vypustit slovo „v obci“. Případně navrhuje doplnit například „poradní a přednáškovou činnost mohou provádět i mimo katastrální území obce“.

Odůvodnění:

Na základě čehož je činnost pověřených pracovníků omezována v některých městech pouze na území obce, přestože o přednášky a besedy je zájem i v okolních menších obcích?

Tato připomínka je zásadní.

§ 3, odst. 3 – toto ustanovení nově zavádí vznik pracovního poměru určeného strážníka jmenováním starostou nebo členem zastupitelstva. Z dikce odstavce 3 není zřejmé, zda se jedná o jmenování z řad stávajících strážníků, kteří jsou v pracovním poměru k městu či obci, nebo ustanovení má na mysli jmenování jiného strážníka, který v pracovním poměru není. Je třeba zdůraznit, že jmenovaná osoba musí být strážníkem, který splňuje všechny zákonem stanovené předpoklady a že jmenovat nelze např. čekatele nebo jinou osobu, která strážníkem není.

Tato připomínka je zásadní.

§ 3, odst. 5

Jelikož novela nestanoví jinak v případě odvolání z funkce podle odstavce 5, předpokládá se, že na odvolaného určeného strážníka se v plném rozsahu vztahuje i § 73a zákoníku práce.

Tato připomínka je zásadní.

§ 3a – navrhuje následující text tohoto ustanovení:

„(1) Obec nebo obce, které nezřídily obecní policii, mohou uzavřít s jinou obcí, která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu...

(2) Veřejnoprávní smlouva podle odstavce 1 vyžaduje ke svému uzavření nebo změně obsahu souhlasu krajského úřadu. Uzavírají-li veřejnoprávní smlouvu obce, které náležejí k sousedícím vyšším územním samosprávným celkům, je třeba souhlasu obou krajských úřadů. Dotčené krajské úřady v takovém případě koordinují společný postup při schvalování. O udělení souhlasu rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti.“

§ 4, odst. 1 písm. c) – navrhuje stávající text změnit na „je starší 18 let“.

§ 4a – požadujeme ponechat stávající znění.

Odůvodnění: V důvodové zprávě je uvedeno, že změna má zpřísnit podmínky pro strážníky. Jsme přesvědčeni, že takto formulovaná změna v písmenech a), b) a c) nepřináší zpřísnění, ale opak. Dnes není bezúhonný nadosmrti pachatel úmyslného trestného činu, což by bylo zrušeno. Nabízí se otázka – má změna umožnit návrat zlodějským a úplatkářským prominentům zpět na jejich místa?

Ponechat původní znění: Bezúhonným pro účely tohoto zákona není ten, kdo byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Kdo se úmyslně dopustil trestného činu, neměl by sloužit u policie.

Tato připomínka je zásadní.

§ 4b, odst. 1 písm. a) – doporučujeme pro zpřesnění specifikovat konkrétní ustanovení, která se řízení pod vlivem alkoholu a jiných toxických látek týkají.

§ 4d, odst. 4 – vzhledem ke zhoršující se situaci ve veřejném pořádku by měl zákon stanovit obcím povinnost zajistit strážníkům pravidelný výcvik v používání služební zbraně a donucovacích prostředků. Jak častý je otázkou diskuze, ale jsme přesvědčeni, že by to mělo být alespoň dvakrát v měsíci.

§ 4d, odst. 5 – doporučujeme úpravu textu následovně: „Zkouška se koná v jeden den a ve dvou samostatně vykonávaných celcích, společně posuzovaných.“

§ 4d, odst. 5 písm. a) – doporučujeme úpravu textu následovně: „písemné, tvořené testem, kterou se ověřuje znalost právních úprav potřebné pro výkon povolání,“.

§ 4d, odst. 6 písm. b) – doporučujeme úpravu textu následovně: „Čekatel nebo strážník úspěšně vykoná zkoušku splněním podmínek obou společně posuzovaných částí.“

§ 4d, odst. 8 – doporučujeme úpravu textu následovně: „...nejdříve před uplynutím 6 měsíců ode dne od konání poslední úspěšné zkoušky.“

§ 4d, odst. 9 – doporučujeme úpravu textu následovně: text „...po uplynutí 12 měsíců...“ nahradit slovy „...po uplynutí 6 měsíců...“.

§ 4e, odst. 1 – požadujeme následující znění tohoto ustanovení: „Osvědčení vydává ministerstvo strážníkovi na dobu 5 let, pokud úspěšně vykonal zkoušku. Po třetí po sobě jdoucí úspěšné zkoušce na MVČR, se osvědčení vydá na dobu neurčitou. Za následné školení strážníků odpovídá obec, která zajistí jednou ročně proškolení v akreditovaném středisku MŠMT v rozsahu 5 výukových dní. Rozsah školení bude upraven prováděcí vyhláškou, která bude součástí tohoto zákona.“

Odůvodnění: Podle ustanovení § 4 odst. 1, písm. f) zákona o obecní policii je jednou z podmínek, za kterých je možno vykonávat povolání strážníka, „osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů“. V ustanovení § 4d téhož zákona je pak stanoveno, že „odbornou způsobilost čekatele a strážníka ověřuje zkušební komise ministerstva formou zkoušky“, přičemž uvedené ustanovení dále rozvádí obsahové a procedurální náležitosti zkoušky, kterou musí uchazeč o práci strážníka splnit.

Jako problematické se OS SOO, který hájí zájmy svých členů z řad zaměstnanců v pozici strážníků, jeví ustanovení § 4e zákona o obecní policii, které v odst. 1 stanoví, že „osvědčení vydává ministerstvo strážníkovi na dobu 3 let, pokud úspěšně vykonal zkoušku“.

Stručně řečeno je tedy každý strážník obecní policie povinen každé 3 roky podrobit se znovu komisionální zkoušce před komisí Ministerstva vnitra, která ověřuje jeho odbornou způsobilost a jejíž složení je podmínkou jeho dalšího setrvání v pracovním poměru v pozici strážníka.

Ze srovnání s jinými profesemi vyplývá, že k takovému přezkušování jako u strážníků obecní policie většinou vůbec nedochází (s výjimkou např. některých technických oborů). Ve veřejné správě je pak povinnost obnovovat si osvědčení o odborné způsobilosti jen zcela výjimečná a vyskytuje se pouze u strážníků městské a obecní policie. Na rozdíl od nich například úředníci územních samosprávných celků vykonávají příslušnou kvalifikační zkoušku, potřebnou k ověření jejich zvláštní odborné způsobilosti, pouze jedenkrát a platnost osvědčení, které jim je vydáno, není nikterak časově omezena. Obdobná situace bude platit také pro úředníky ve služebním poměru v souvislosti se zákonem o státní službě. Rovněž příslušníci bezpečnostních sborů, včetně Policie České republiky, podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů skládají pouze jednu základní kvalifikační komisionální zkoušku, jejímž účelem je ověřit, zda má příslušník znalosti potřebné pro zařazení do služebního poměru na dobu neurčitou.

Odišný přístup ke strážníkům obecních policií, kteří jako jediná skupina pracovníků orgánů veřejné správy musí v pravidelných intervalech získávat osvědčení o odborné způsobilosti, je v kontextu s výše uvedenými skutečnostmi diskriminující a je pracovníky obcí zařazenými do obecní policie právem kritizován. Především je nutno poukázat na to, že předmětná právní úprava vyvolává určitou existenční nejistotu, když například indispozice nebo náhoda při opakování zkoušky každý třetí rok mohou vést ke ztrátě zaměstnání. Strážníkovi je pak velmi ztíženo jakékoli dlouhodobější plánování osobního života, např. v situaci, kdy by měl úmysl zavázat se ke splátkám úvěru na desítky let dopředu, nehledě na dopad takové periodicky se opakující stresové situace na psychiku. Podobně nepřijatelné by bylo, pokud by například lékaři medicíny nebo advokáti měli osvědčení k výkonu své praxe platné rovněž jen na tři roky a po jejich uplynutí museli opětovně skládat atestace či advokátní zkoušku.

viz příložený dopis.

Tato připomínka je zásadní.

§ 5, odst. 3 písm. c) – doporučujeme úpravu textu následovně: text „...ve lhůtě 3 měsíců...“ nahradit slovy „...ve lhůtě 12 měsíců...“.

§ 5a, odst. 1 – požadujeme ponechat stávající znění.

Odůvodnění: Navržené znění podle našeho názoru odporuje jedné ze základních zásad trestního práva – presumpce nevinný, tj. na podezřelého, následně obviněného a obžalovaného je nutné nahlížet jako na nevinného až do pravomocného rozhodnutí soudu o jeho případné vině. Navrhovaná obligatorní povinnost převést strážníka, vůči kterému bylo zahájeno trestní stíhání, k výkonu jiné práce, může ve svém důsledku vést i k velkým provozním problémům, nehledě na skutečnost, že může být účelově zneužito. Z uvedených důvodů proto požadujeme, aby bylo ponecháno na zaměstnavateli, zda strážníka převede či nikoliv.

Tato připomínka je zásadní.

§ 10, odst. 3 – doporučujeme nově doplněný odstavec 3 vypustit.

Odůvodnění: Vzhledem k posláni obecní policie považujeme neoznamování podezření ze spáchání přestupku bez jakéhokoli prošetření za nepřipustné. Podle našeho názoru strážník není schopen a ani nemůže předjímat, zda by správní orgán zjistil či nezjistil skutečnosti odůvodňující podezření, že přestupek spáchala určitá osoba. Další problém v praxi lze spatřovat v tom, že řada obecních policí, jakož i menších městských policí, nemá dostatečný odborný personální aparát k tomu, aby v případě „odkládání“ věcí byli schopni zajistit odborné posouzení správnosti postupu. Rovněž jsme přesvědčeni, že navrhované ustanovení vytváří velký prostor pro možné korupční prostředí.

§ 11, odst. 1 písm. c) – doporučujeme úpravu textu za středníkem následovně: „...;strážník je oprávněn si pořídit kopie předloženého dokladů či jiných vyžadovaných dokumentů.“

§ 11, odst. 3 – navrhujeme ponechat stávající text bez slov „...žádosti nebo...“.

§ 16 – navrhujeme nový následující text tohoto ustanovení:

Nadpis zní „Oprávnění vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek“

„(1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku, je strážník oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

(2) Oprávnění ke vstupu na pozemek má strážník též v případě pronásledování osoby.

(3) Strážník je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

(4) Při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení zdraví anebo života nezúčastněné osoby.

(5) Po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zabezpečit zajištění tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

(6) O otevření bytu a provedených opatřeních sepíše strážník úřední záznam.“

§ 18, odst. 1 – doporučujeme za písm. c) vložit nové písm. d), stávající písm. d) a následující se přečíslovají: „d) vytlačování štítem,“.

Odůvodnění: Ochranný štít používají strážníci v případech, kdy hrozí závažnější narušení veřejného pořádku a jsou napadáni davem. Je jasné, že vytlačování štítem znamená podstatně menší použití síly a tím pádem i následků např. oproti obušku. Zároveň tak chrání jak zdraví strážníka, tak i osoby, vůči které je používán.

V případě akceptace zní § 18 odst. 3 následovně: „Před použitím donucovacích prostředků podle odstavce 1 písm. a) až h) je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání slovy "jménem zákona" s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků; to neplatí, je-li ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.“

V případě akceptace zní § 22 následovně: „Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let nesmí strážník použít údery a kopy, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek a jiný úderný prostředek, vytlačování štítem, psa, úderu služební zbraní, hrozby namířenou služební zbraní, varovného výstřelu ze služební zbraně a služební zbraně, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život a zdraví strážníka nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nelze-li nebezpečí odvrátit jinak.“

Za § 22 navrhujeme vložit nový § 22a, který zní:

„§ 22a Zákrok pod jednotným velením

(1) Při zákroku pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacího prostředku, psa a zbraně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacího prostředku, psa a zbraně může na místě zákroku rozhodnout též nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacích prostředků, psa a zbraně musí být zadokumentováno záznamovou technikou se zvukem nebo na písemném záznamu,

(2) Rozhodnutím podle odstavce 1, přebírá ten, kdo rozhodnutí učinil, odpovědnost za splnění povinnosti podle § 21.“

Odůvodnění: Navrhujeme vložit nový §, který umožní strážníkům zakročovat v případě pořádkového opatření pod jednotným velením. Není reálné, aby dnes každý strážník v takových případech naplnil povinnost stanovenou v § 18 odst. 3. Stejně tak je ale realitou, že strážníci se na pořádkových opatřeních společně s Policií ČR podílejí.

§ 27a – doporučujeme zrušit odst. 2 a 3.

Dále navrhujeme do zákona o obecní policii doplnit Institut „zajištění osoby“, a to následovně: „Strážník je oprávněn nejdéle na dobu 24 hodin zajistit osobu, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušující veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze jí jiným způsobem v takovém jednání zabránit a zajištění osoby není realizováno policií. O zajištění sepíše strážník úřední záznam.“

Odůvodnění: Policie ČR institut zajištění má uveden v § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění, není ale prakticky využíván.

Ostatní související zákonné normy a vyhlášky

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

§ 47 – navrhujeme doplnit o skutkovou podstatu přestupku „urazí úřední osobu“.

§ 86 – navrhujeme některé písm. doplnit o odkaz na § 48

Odůvodnění: V rámci zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku je nutné, aby strážníci měli zákonné právo či povinnost postihovat přestupky spočívající v nerespektování povinností § 15 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 86 písm. d) bod 2 – navrhujeme doplnit o text: „...nedovolenou jízdou po chodníku“.

Odůvodnění: V současné době ani podle navrhované úpravy nelze jízdu motorovým vozidlem po chodníku ze strany obecní policie postihovat.

Bc. Pavel Bednář, v. r.
předseda odborového svazu